

HISTORISK SAMFUND

for VIBORGEGNETEN

PROGRAM 2015

Dollerup Mølle 1953

Forsiden:

Luftfoto taget af Sylvest Jensen, Hillerød, 1953. Dollerup-mølle komplekset set fra sydøst.

TORS DAG DEN 15. JANUAR 2015, KL. 19.30
SORTEBRØDREHUS, ST. SCT. MIKKELS
GADE 12, VIBORG

Lektor Emeritus HANS KRONGAARD
KRISTENSEN, Aarhus Universitet

”Klostre i det middelalderlige Danmark”

Næsten 500 år efter Reformationen er der ikke længere nogen af landets middelalderlige klostre, som i sig selv kan give et dækkende billede af, hvordan de engang har set ud og fungeret. Informationerne skal hentes ved sammenlignende studier. Foredraget vil forsøge at skildre, hvordan et stort herrekloster fysisk har været udformet. Der vises, at klostrene har fyldt langt mere end almindeligvis antaget, men at der har manglet undersøgelser med henblik på, at undersøge helhederne.

Dette gælder ikke mindst klostrene på Viborg-egnen. I forbindelse med denne skildring, vil de specielle forhold for tiggerordenerne og nonneklostrene, der har resulteret i andre løsninger, også blive diskuteret.

Foredraget er arrangeret i samarbejde med Folkeuniversitetet i Viborg.

MANDAG DEN 16. FEBRUAR 2015,
KL. 19.00

SORTEBRØDREHUS,

ST. SCT. MIKKELS GADE 12, VIBORG

Generalforsamling i Historisk Samfund for Viborg-egnen med nedenstående dagsorden:

1. Valg af dirigent og referent.
2. Formanden aflægger beretning for året 2014 til godkendelse.
3. Kassereren fremlægger revideret regnskab for året 2014 til godkendelse.

4. Valg til bestyrelsen.

På valg er Jørgen Østergaard,
Karen Elisabeth Stub, Lars Agersnap
Larsen, Steffen Elmer Jørgensen.

5. Valg af revisor.

På valg er Henning Ringgaard Lauridsen.

6. Indkomne forslag meddeles formanden senest 4 dage før generalforsamlingens afholdelse

7. Eventuelt.

KL. 19.30

Pensioneret skoleinspektør

JØRGEN DALAGER, Pederstrup:

”Hjertet under jernkorset”.

Om sønderjydernes liv som tyske og danske statsborgere 1864 -1920.

Jørgen Dalager vil fortælle om livet i Sønderjylland, men dog primært om livet for Peter Mærsk i perioden 1911 – 18 fortalt gennem billeder og klip fra ca. 700 breve til forældre og kæreste fra højskole, soldatertid og 1. Verdenskrig. Peter, landmandssøn fra Vodder, deltog på såvel øst- som vestfronten. Det er ikke en beretning om livet i skyttegravene, men om et ret specielt liv for en menig sønderjyde i kejserens tjeneste.

Mange af brevene kan ses her: www.jernkorset.dk

TORS DAG DEN 5. MARTS 2015, KL. 19.30
ASMILDKLOSTER LANDBRUGSSKOLE,
ASMILD KLOSTER VEJ 1, VIBORG,

Professor emeritus, dr. pæd., OVE KORSGAARD, DPU, Aarhus Universitet.

”Solskin for det sorte muld. Om slægt og folk.”

Med bogen Solskin for det sorte muld, Om

slægt og folk som udgangspunkt handler foredraget om den danske landbokultur, om dens "fødsel", dens udvikling og afvikling. Det sker med udgangspunkt i forfatterens slægt på Mors, der gennem flere generationer var involveret i så at sige alle sider af den danske landbokultur – i andelsbevægelsen, venstrebevægelsen, højskolebevægelsen, gymnastikbevægelsen, modstandsbevægelsen, afholdsbevægelsen, og flere andre bevægelser. Den danske landbokultur udgør en storslået periode af Danmarkshistorien. I tid er denne kultur tæt på nutiden, men i mentalitet synes den at tilhøre en fjern fortid. Har vi som danskere endegyldigt lagt landbokulturen bag os? Eller rummede den værdier og praksisser, der har betydning i nutidig sammenhæng?

Foredraget er arrangeret i samarbejde med Asmild-kloster Landbrugsskole, Grundtvigsk Forening for Viborg og Omegn og Folkeuniversitetet i Viborg.

**TIRSDAG DEN 28. APRIL 2015, KL 19.00
FORSTBOTANISK HAVE, VINKELVEJ 34,
8800 VIBORG**

Forstkandidat

CARSTEN FUNCH MADSEN,

Natur & Vand, Viborg Kommune

Forstbotanisk Have ved Viborg.

Under en gåtur i Forstbotanisk Have ved Viborg, fortælles om havens over 100 årige historie helt fra botaniker Ments' idé i 1907, over etableringen af en selvejende institution under Det Danske Hedeselskab, overdragelsen til Viborg Kommune i 1930, og til udvidelsen af haven i 1991, der samlet set er med til at gøre Forstbotanisk Have til den skovpark, som stedet har karakter af i dag.

Der fortælles om baggrunden og formålet med etableringen af Jyllands ældste Forstbotaniske Have, samt om de udfordringer, der har været i årenes løb, herunder storm-

fald, der har ramt haven senest i 2013, hvor mange af de nu velvoksne træer i haven faldt. Der stoppes ved nogle af de ældste træer i haven og der fortælles om nyplantningen samt træskulpturer lavet i anledningen af 100-årsjubilæet i 2014. I tilfælde af regn, afvikles arrangementet i Viborg Vandrehjem, Vinkelvej 36 a, 8800 Viborg. *Aftenen er arrangeret i samarbejde med Viborg Vandrehjem og Folkeuniversitetet i Viborg.*

FREDAG DEN 5. JUNI 2015, KL. 18.00

DOLLERUP MØLLE, DOLLERUPVEJ 184,

DOLLERUP, VIBORG

Grundlovsmiddag m. underholdning efterfulgt af foredrag v. Museumsinspektør emeritus, mag. art. MARIANNE BRO-JØRGENSEN, Viborg

"Hvad ved kvinder om politik?"

Kvindens indflydelse i politik - set fra Viborg. Hvor meget påvirkede Viborgs kvinder byens og landets politik, inden de fik formel mulighed for det? Blev deres indflydelse større ved indførelse af kvinders valgret og valgbarhed i grundlovsændringen i 1915? Hvordan udviklede det sig fra 1915 og til i dag?

Historisk festmiddag i anledning af 100-året for indførelsen af den kvindelige valgret, leveret af Niels Bugges Kro. **Kuvertpris for en tre-retters menu m. velkomstdrik, ekskl. øvrige drikkevarer kr. 295.-.**

Der vil under middagen være underholdning v. historiefortælleren Leif Nielsen og folkemusikeren Bent Melvej Nielsen, Dollerup. Sanghæfte med sange fra tiden og emnet vil blive omdelt. **Bindende tilmelding senest 1. april 2015, Derefter vil I blive kontaktet med henblik på betaling af kuvertprisen i begyndelsen af maj.**

Tilmelding hos Erling Greve Kristensen, tlf. 8663 8989 eller pr. mail: handskegreven@mail.dk eller

Karen Elisabeth Stub, tlf. 86 67 37 71 eller pr. mail: stubsoerenen@energimail.dk

Aftenen arrangeres i samarbejde med de kulturelle foreninger i landsbyerne omkring Dølalerup, Niels Bugges Kro og Folkeuniversitet i Viborg.

TIRSDAG DEN 8. SEPTEMBER 2015,

KL. 19.30

VIBORG MUSEUM, HJULTORVET 9, VIBORG
Mag art i Kunsthistorie 1961 MOGENS BENCARD, Museumsdirektør ved Den Antikvariske Samling i Ribe 1961 – 77 og overinspektør ved Rosenborg Slot 1980-1998.

Museumsmanden og kulturhistorikeren

Peter Seeberg (1925-1999)

I anledning af, at Viborg Stiftsmuseums leder i perioden 1960 – 1993 Peter Seeberg (1925 –1999) i år ville være fyldt 90 år, har vi bedt hans mangeårige samarbejdskollega fra Ribe, Mogens Bencard om at komme og fortælle om Seebergs indsats som museumsmand og kulturhistorisk aktør i al almindelighed.

I 1958 var der kommet en ny lov for Provinsmuseerne hvis hovedsigte var at skaffe forbedrede økonomiske vilkår for museerne, hvilket skete ved, at de fik et statstilskud, der krone til krone svarede til det lokale tilskud. Det satte gang i udviklingen. Uden for København var der kun fire provinsmuseer, som var bemandet med professionelt mandskab, resten var bestyrelsesledet.

Den første, som blev ansat under den nye lov, var Peter Seeberg, forfatter og litteraturhistoriker med en uddannelse som mag. art fra Københavns universitet i 1950, og bekendt med området, idet han havde været ansat på Nationalmuseets 2. afdeling i 1950'erne og havde også været med Professor P.V. Glob på udgravninger i den persiske Golf.

Peter Seeberg var en drivende kraft i mange af de fornyelser, som fandt sted i årene efter 1960 og han havde en vigtig medspiller i Mogens Bencard fra Ribe.

Kulturhistorisk Museumsforening var mange gange rammen for deres aktiviteter.

Porto

HISTORISK SAMFUND for VIBORGEGNEN

v/kasserer Karen Elisabeth Stub
Vinkelvej 82B, Bruunshaab
8800 Viborg

Foredraget er arrangeret i samarbejde med Viborg Museum og Folkeuniversitetet i Viborg.

TORS DAG DEN 1. OKTOBER 2015,

KL. 19.30

HALD HOVEDGÅRD, RAVNSBJERGVEJ 76,

DOLLERUP

Dr.phil., seniorforsker emeritus OLE DEGN, Landsarkivet for Nørrejylland.

Stiftslensmænd på Hald og stiftamtmand i Viborg 1536-1850

Med Hald Slot som kongeligt slot og sæde for stiftslensmanden stod Viborg i tiden 1536-1662 i en lidt særlig stilling. Byen selv var uden et slot, som den eneste af landets 10 største byer i 1672 og som en af de 40 byer, der ikke havde det, ud af landets 65 byer. Først i 1662 blev Viborg amtsby med en stiftamtmand. Vi vil se på dette og de stiftslensmænd og stiftamtmand, der var i området i perioden og deres rolle og betydning for byen.

Foredraget er arrangeret i samarbejde med Hald

Hovedgård, De fem Halder og Folkeuniversitetet i Viborg.

MANDAG DEN 23. NOVEMBER 2015,

KL. 15.00

SORTEBRØDREHUS,

ST. SCT. MIKKELS GADE 12, VIBORG

Historisk Samfund vil denne eftermiddag være vært ved en lille forfriskning i anledning af udgivelsen af årbogen

Fra Viborgeggen 2015

Flere af forfatterne til artiklerne vil være til stede og fortælle om arbejdet med stoffet.

Vi opfordrer medlemmerne til at møde frem og samtidig afhente deres eksemplar af årbogen, da der tillægges porto til kontingentet ved forsendelse.

Årbogen vil også kunne afhentes i receptionen på Viborg Museum fra den 24. november og frem til søndag den 6. december 2015. i museets åbningstid..

Til nye medlemmer:

Undertegnede:

(navn)

(adresse)

E-mail

Vil gerne indmeldes i Historisk Samfund for Viborgeggen

Kontingent: kr. 200,- for 2015

Kontingentet dækker foredragsaftener, diverse tiltag og tilsendelse af vores årbog FRA VIBORG-EGNEN, *ekskl. forsendelse.*

Samfundets udgivelser

sælges til medlemmerne til favørpris hos ekspeditionen. For titler, se Samfundets hjemmeside

Af årbøgerne kan mange endnu købes enkeltvis. Før 1970 kun 1935-37 og 1966, efter 1970 rimelig komplet, dog mangler 1973 og 1980-1981.

Frem til 2005 koster årbøgerne kr. 20 pr. stk. For de seneste årgange gælder følgende: 2014 100 kr., 2013-2010 kr. 75, 2009-2006 kr. 50. Sæt af samtlige årbøger på lager kr. 500,-

Kontingent og indmeldelse

Kr. 200. Indmeldelse til kasserer stubsoerensen@energimail.dk eller formanden: hist.samfund@fiberpost.dk

Årbog kan hentes ved bogpræsentationen, 14 dage efter på Viborg Museum eller ved Samfundets foredrag. Ved forsendelse tillægges porto.

Ekspedition:

Erik Jørgensen
E-mail: ejco@live.dk

Samfundets hjemmeside

www.historisksamfundviborg.dk

Bestyrelsen:

Jørgen Østergaard, formand

Nørdamvej 2, Vester Tostrup,
9632 Møldrup. Tlf.: 86 69 16 51
joergen@fiberpost.dk

Ole Degn, næstformand og redaktør af årbogen

Mellemhøjen 11, 8800 Viborg
Tlf.: 86 67 47 02
degnio@post3.tele.dk

Karen Elisabeth Stub, kasserer

Vinkelvej 82 B, Bruunshaab,
8800 Viborg.
Tlf.: 86 67 37 71.

stubsoerensen@energimail.dk

Steffen Elmer Jørgensen, sekretær

Dumpen 7, 1. sal, 8800 Viborg.
Tlf.: 86 60 19 96, sej@sa.dk

Erling Greve Kristensen, formand for

foredragsudvalget
”Stathau”, Røverdalen 20, Dollerup,
8800 Viborg. Tlf.: 86 63 89 89.
handskegreven@mail.dk

Lars Agersnap Larsen, webmaster

Hald Ege
Tlf.: 51 49 08 33. 141@viborg.dk

Erik Jørgensen, bogdepotbestyrer

Sct. Laurentiivej 16E, 8800 Viborg.
Tlf.: 86 62 90 31. ejco@live.dk

Ruth Møller Sørensen

Batum Hedevej 14, Batum, 8830 Tjele
Tlf.: 22 59 57 87 rms@viborg.dk

Jesper Overgaard

Kokilledalen 7, 8800 Viborg
Tlf. 86 67 47 60
Jesper_Overgaard@MSN.com